

Széchenyi István

HITEL

Fogadjátok, hazám érdemes leányai, tisztelem és szeretetem jeléül ezen kis munkám ajánlását! Vegyétek, bár férfiakhoz illendőbbnek mondják azt sokan, nyájas kegyességgel pártfogástok alá. A hitelről szólok, s ami belőle foly; a becsületről, az adott szó szentségéről, a cselekedetek egyenességéről, így előttetek sem lehet a tárgy idegenebb, mint előttünk, mert annyi nemes és szép, ami az emberiséget felemeli, a ti nemetek műve. Ti vizitek karjaitokon életbe a kised nevendéket, s jó polgárrá nevelitek; a ti nemes tekintetetekből szí a férfi lelki-erőt s elszánt bátorságot. S ha léte alkonyodik a haza ügyében, ti fontok koszorút homloka körül. Ti vagytok a polgári erény s nemzetiség védangyali, mely nélkül-etek – higgyétek – soha ki nem fejlik; vagy nemsokára elhervad, mert ti vontok minden körül bájts életem. Ti emelitek egekbe a port s halhatatlanságra a halandót. Üdvözlés és hála néktek!

Tudnivaló

Homály és tévedés elhárítása végett az olvasót mindenekelőtt szükségesnek tartom arra figyelmeztetni, hogy én ezen kifejezést: hitel; azon értelemben veszem, melyet a közéletben a „creditum” jelent, ami nem egyéb, mint bizonyos lekötelezések által más kezében lévő ingó vagy ingatlan vagyonunkról nyert bizodalom és bátorság. Mennél nagyobb bizodalmat s bátorságot nyújthat valaki az ő kezei közt lévő vagyonunkról, annál több hitele – credituma van; s mennyivel nagyobb bizodalommal s bátorsággal bírja a közönség saját javait másoknál, annál tökéletesbnek mondatik azon ország hitelállapota.

Előszó

A sokasággal, tudva van, úgy boldogul az ember, ha mindenét dicséri s csudálja; ki igazat mond, hibáit felfedezi s dorgálja, az sohasem kedveltje, mert hiúságát sérti s önfelsőbbségét érezteti. Elcsábítani könnyű, s ahhoz csak hízelkedés kell, mely alig lehet oly durva s a valóval oly ellenkező, hogy mégis sokan szívesen ne nyelnék el s meg ne emésztenék. Ezen álpénz becse nagy a világon, és még akkor is kelendő, mikor nem justae ligae monetának tudatik azon francia anekdota szerint, mely így kezdődik: Tudom, hogy megcsal, de szórakoztat. Hány falusi lakos emelne minket egekbe, ha szállásokra azon elhatározott feltétellel mennénk, hogy általában mindent, ami övék vagy ami magyar, dicsérni,

István Széchenyi

CREDITO

Alle signore della patria dall'animo più letterato

Donne della Patria giovani e meritevoli! Accogliete in segno di rispetto e d'affetto per me la dedica che vi offro di questo mio modesto lavoro. Malgrado molti lo ritengano un discorso più adatto agli uomini, prendetelo sotto il vostro patrocinio con cortese affabilità. In esso parlo del Credito e di ciò che ne deriva: vale a dire l'onestà, la sacralità della parola data, la rettitudine delle azioni, di modo che questo soggetto, oltre che a noi, non possa più rimanere estraneo nemmeno a voi, giacché è al Vostro sesso che si deve quel tanto di nobile e di bello che eleva l'umanità. È nelle vostre braccia che i bambini imparano la vita e vengono educati a diventare bravi cittadini. È dai vostri sguardi che gli uomini attingono forza di spirito e coraggio risoluto. Quando la loro presenza negli affari concernenti la patria si avvierà al tramonto, sarete Voi ad intrecciare una corona intorno alla loro fronte. Siete Voi gli angeli custodi della virtù borghese e della nazionalità, cose che, credetemi, senza di voi non sboccerebbero mai o appassirebbero in fretta, giacché siete Voi a circondare tutto con grazia e vita. Siete voi ad innalzare la polvere al cielo e i mortali all'immortalità. A voi il mio saluto e la mia riconoscenza!

Informazioni

Al fine di allontanare equivoci e malintesi, avverto prima di tutto la necessità di richiamare l'attenzione del lettore sul fatto che, nella mia interpretazione, il termine "credito" coincide con quel che nella vita quotidiana s'intende per "credittum", il che altro non è che la fiducia e il coraggio, ottenuti mediante il nostro patrimonio mobile e immobile dato in gestione ad altrui mani per via di certi obblighi. Quanto più ampi sono la fiducia e il coraggio che può offrire colui che gestisce il nostro patrimonio, di tanto maggiore credito – creditum egli gode; e quanto maggiori sono la fiducia e coraggio con cui il pubblico lascia che i propri beni siano gestiti dagli altri, tanto più perfetta si dice la condizione – credito di quel paese.

Premessa

Si sa che, davanti alla moltitudine, si può ottenere successo quando si elogiano e si ammirano tutte le sue cose. Colui che parla di verità, ne scopre gli errori e l'ammonisce, certamente non è mai considerato come preferito perché la offende

s mindent, ami másé vagy külföldi, kivétel nélkül gyalázní akarnánk. S ellenben hány tartana minket elkorcsosodott magyaroknak, ha tán egyet s mást a gazdaság újabb folytatása módjáról, a legelő felosztásáról, nemesebb szőlőtőke ültetéséről, boraink jobb készítéséről, más nemzetek elsőségéről s ilyesekről szólanánk? Hány kárhozható, ha többek közt csak afféle puhaságunkról, hogy még lóra se merünk ülni, vagy annyi tárgyakban szívreható tudatlanságunkról és mégis oly igen fennjárom büszkeségünkről tennénk említést?

De célunk nem az, hogy számos úgynevezett jóakarókat s barátokat szerezzünk, kik egy nap egekbe emelni, másnap pedig sárral lennének hajlandók bennünket hajigálni, amint ti. hiúságoknak kedvezünk vagy ellenezünk, hanem hogy használjunk. S azért igazat fogunk mondani mindenkor és mindenütt, akár tessék, akár nem. Az igazi barátság szent kötelessége hízelkedéssel soha nem él; a meg nem romlott magyar pedig az egyenes bátor szót becsülni tudja, s nem az elfajult s elromlott hazafiakat veszi például, hanem azokat, kik nem kevésbé hű jobbágyai királyoknak, mint honjok valódi polgárjai.

A valódi magyar vaktán senkit se követ, hanem a lehető legmagasb lépcsőig mind testi, mind lelki tehetségét s tulajdonit sajátja szerint fejti ki; foglalatosságot s életét személyiségéhez s körülállásihoz alkalmaztatja, maga körében marad, és bármi csekély lenne is tisztje, annak tökéletes teljesítése s önbecse által ad dísz és fényt. Ki nem tudja, hogy sokféle ember kell a társaságban, sokféle hivatal, ú. m. egy erőműben sok szerszám, sok karika sat.; de se az, se ez nem foroghat jól, ha mindegyik része nem tökéletes; vagy ha a rugó a láncnak, ez pedig a tengelynek akarja játszani rolláját, vagy ha minden részek közt nem uralkodik legszorosb összeköttetés, legtökéletesebb egybehangzás. Tegye csak mindegyik maga kötelességét s ne valamit egyebet; hanem azt ugyan emberül. Ne avassa magát politikába, kormányba helyén kívül – mit is tud ehhez, midőn oly kevés bizonyos datumi vannak. Mi, birtokosok a gazdaságot, kereskedést mozdítsuk elő; fejtsük ki a tárgyat jobban s jobban; oktassuk, világosítsuk fel egymást, álljunk sokan össze, mert mit tehet egy ember, concentrice vigyük a dolgot s ne excentrice, mert eldarabolva hazánk tágos mezein hány szép feltétel s jóakarókat némul el s némult el már, mely egyesüléssel s egyetértéssel vajmi szépet és nagyot alkotna s alkotott volna! Tanácskozzunk, fáradjunk s cselekedjünk, s csak ne kívánjuk még azt is, hogy a kormány érettünk szántson, vessen s csüreinkbe takarítson is.

Bévezetés

Nevetséges vagy inkább szomorú dolognak kell-e mondani, ha valaki nagyszámú gulája s tölt gabnavermei mellett is koplal vagy szinte éhen hal? Nevetséges vagy szomorú-e, ha egy nagybirtokos, kinek kiterjedt termékeny szántóföldei,

nella sua vanità e le fa sentire la propria superiorità. Il nostro scopo però non è quello di procurare un gran numero di cosiddetti benefattori e amici, che un giorno si mostrano disposti ad innalzarsi fino al cielo e l'indomani a gettarci fango addosso secondo la preferenza dettata dalla loro vanità, bensì quello di renderci utili. Noi, perciò, diremo sempre e dappertutto la verità, che piaccia o meno. L'obbligo sacro della vera amicizia non vive di adulazione. L'ungherese che ancora non si è lasciato corrompere sa invece apprezzare la parola retta, coraggiosa, e si pone come ideale non i patrioti perversi e corrotti, bensì coloro che sono non soltanto fedeli vassalli del re ma anche veri cittadini della patria.

Un vero ungherese non segue ciecamente nessuno, bensì sviluppa i suoi pregi e le sue qualità sia fisiche sia spirituali fino al massimo grado, in base alle proprie capacità; egli adatta le sue mansioni e la sua vita alla propria personalità e alle situazioni, resta nel suo ambiente e, pur ricoprendo un ruolo insignificante, nel compierlo alla perfezione e mediante la stima di sé stesso irradierà decoro e luce intorno a sé. Chi non è consapevole del fatto che la società dev'essere composta da una varietà di uomini, che deve offrire una varietà d'uffici, come – per dire un esempio – una macchina che deve essere dotata di molti strumenti, di molti cerchi ecc., ma né l'uno né l'altro possono funzionare bene, se ogni loro pezzo non è più che perfetto; cioè, come a dire che, se la molla volesse assumere la funzione della catena e quest'ultima invece prendere il ruolo dell'asse, non funzionerebbero bene senza una strettissima concatenazione, senza la più completa armonia tra tutte le parti. Ognuno deve compiere nient'altro che il proprio dovere e, quello, compierlo alla perfezione. Inoltre, eviti d'immischiarsi fuori luogo nelle faccende della politica o del governo; che cosa ne capisce, visto che possiede pochi dati sicuri? Tocca a noi possidenti dare una spinta all'economia, al commercio; cerchiamo di approfondire questo soggetto sempre di più. Adoperiamoci per istruire, illuminarci l'un l'altro. Mettiamoci insieme in tanti: in fin dei conti, cosa può fare un uomo da solo? Prendiamo le cose “concentriche” invece che “excentriche”, perché sono troppe le promesse e le buone intenzioni abbandonate sui vasti campi del nostro paese, che stanno perdendo e hanno perso la loro voce e che invece, grazie all'unità e all'accordo comune, avrebbero potuto o potrebbero creare qualcosa di bello e di grandioso! Consultiamoci, sforziamoci e prendiamo iniziative, senza aspettarci però che sia addirittura il governo ad andare ad arare, a seminare e persino a riempire i nostri granai.

Introduzione

Dobbiamo definire ridicolo o, piuttosto, triste il fatto che qualcuno, pur possedendo una mandria numerosa e granai pieni, digiuni o crepi quasi di fame? È ridicolo oppure triste, se un ricco proprietario terriero, che possiede campi arabili, campagne,

rétei, erdei, szőlei sat. vannak, ki nem adózik, s az országnak szinte semmi terhét nem viszi, s kinek sok ingyen dolgozik – ha egy ily birtokos, mondom, annyira elszegényül, hogy végre adóssági miatt semminél kevesebbje marad? Vig- vagy szomorújáték tárgya-e inkább, kérdem az olvasót? Részemről nem tudom, nevesek-e, bosszankodjam-e? De hogy sokakra nézve a dolog hazánkban nemigen áll különben, bizonytal tudom.

Magyarországban a termékeny föld kiterjedése s mennyisége oly bő, hogy annak csak haszon nélkül fekvő része is gazdaggá tenne más nemzetet; s ez kérdést nem szenved, mert nem vélekedés vagy okoskodás, hanem száraz és csalhatatlan számolás tárgya. Hogy pedig nem találkozik könnyen ország, melyben számosabb nevezetes birtokosak javaikra nézve napról napra neveségesebben vagy szomorúabban aljasodnának el, mint magyar hazánkban, azon se lehet egy cseppet is kételkedni, hacsak szemeink hasznát venni akarjuk.

Már ez mért van így – s ennek úgy kell-e lenni, vagy tán nem kellene; annak kifejtése léssen ezen rövid értekezés tárgya.

Ha az országok s nemzetek előmenetelét, virágzását vagy viszont, azok hátramaradását s hervadását tekintjük, s mindazon okokat kifejteni iparkodunk, melyek növéseket előmozdították vagy hátráltatták, s mily lépcsőkön emelkedtek fel vagy süllyedtek le: úgy fogjuk találni – ámbár a sorsnak s vak szerencsének is nagy befolyása van –, hogy legtöbbsnyire felemelkedések oka az egészséges agyvelő s a tudományok szoros rendszabási szerint felállított s folytatott intézetek voltak s viszont; úgy fogjuk találni tovább, hogy a józan szisztéma, akármily csekély fényű következési lennének is eleintén, mégis a közvirágzás és -boldogság valódi alapja s viszont.

Végszó

Ha ezen előadott tárgy értelmét s több elágozásit csendes vérrel átgondolom, senki sem érzi s nem tudja jobban, mint én, mily különféle s nem mindenkor legkellemesb benyomásokat okozand a közönségre. Jóakaróim száma kevesedni, rosszakaróimé nőni fog, s így rám nézve fáradozásom láthatólag több kárt hozand, mint hasznot. Lesznek ellenben, habár kevesen is, olyanok, remélem, kik lelkeim és szándékom tisztaságát elismerendik – lesz továbbá egy bizonyos valami legbelsőmben, ami túl fogja élni az előítéletek s balvélekedések mulandóságát. – Azok hajlandósága – mert korántsem érzem magamat elég erősnek egyedül is ellehetni a világon – lélekisméretem csende s azon remény: „lesz egykor haszna munkálódásimnak”, minden jutalmam.

A hazaszeretetet sokan úgy képzik, mint Amort, bekötött szemekkel. Így hátramaradást, hibát nem láthatnak, míg a sűrű kendő homlokok körül; ha ez egyszer

foreste e vigneti, ecc. di vaste estensioni, che non paga tasse e non partecipa a sostenere quasi nessun onere del paese, e per il quale molti lavorano gratuitamente – se un simile possidente, dico io, si impoverisce a tal punto da restare infine, a causa dei suoi debiti, con meno di niente? Sarà il soggetto di una commedia o, meglio, di una tragedia, domando io al lettore? Non so se, da parte mia, debba riderne o sentirmene infastidito, ma so con certezza che nel nostro paese le cose per molti non sono affatto diverse.

In Ungheria l'estensione e la quantità di terra produttiva è talmente grande che un'altra nazione si arricchirebbe anche della sola parte non utilizzata. La questione non si pone proprio, in quanto non si tratta di supposizioni o di argomentazioni, bensì di un calcolo puro ed infallibile. A voler fare buon uso dei nostri occhi, non potremmo avere il minimo dubbio sul fatto che non è tanto facile trovare un altro paese dove, parimenti alla nostra patria, numerosi famosi possidenti si abbruttiscono in modo sempre più ridicolo o più triste quando si tratta del proprio utile.

“Perché le cose stiano così – dovrebbero essere così – oppure forse non dovrebbero?”; sarà il tema che svilupperò nel mio breve saggio.

Prendendo in considerazione il progresso, la prosperità o, per contro, la regressione, l'impoverimento dei paesi o delle nazioni, ci sforziamo di spiegare tutte le cause che hanno promosso oppure ridotto la loro crescita, il suo avanzamento o la sua diminuzione: troveremo che per la maggior parte – benché pure il destino e la fortuna cieca abbiano gran voce in capitolo – la crescita era sostenuta da un cervello sano e da istituti fondati e portati avanti in conformità alle regole rigorose delle scienze, e viceversa. Troveremo, inoltre, che un sistema ponderato – per quanto le conseguenze possano rilucere inizialmente di luce fioca – è la vera base della prosperità e della felicità comuni.

Epilogo

Riflettendo a sangue freddo sul senso del tema esposto e delle sue articolazioni qui presentate, nessuno percepisce e conosce meglio di me le impressioni diverse, e non sempre piacevolissime, che susciteranno nel pubblico. Diminuirà il numero di coloro che provano benevolenza per me, crescerà quello dei detrattori, e così, per quanto mi riguarda, da questo punto di vista i miei sforzi causeranno visibilmente più danni che utilità. Io ripongo la speranza nelle persone, anche se poco numerose, che sanno riconoscere la purezza della mia anima e della mia intenzione; e, inoltre, nel mio intimo ci sarà qualcosa che sopravvivrà alla transitorietà dei pregiudizi e delle opinioni sbagliate. La loro disponibilità – dato che nemmeno per sogno sento d'essere abbastanza forte da affrontare il mondo da solo – significa pace per la mia coscienza e la speranza che “verrà un giorno, in cui la mia operosità porterà frutti”, e questa sarà la mia sola ricompensa.

leesik, minden báj is egyszerre megsemmisül. A hon igaz szeretete, vallásom szerint valamely nemesb s állandóbb gerjedelmek tartalma, nem vak szerelem, s azért nincs is oly változó fázisok alá vetve, mint azon mágusi, de mégis tökéletlen érzés, mely csak nyomorúságunkra emlékeztet, midőn pillantatokig félistenekké magaszt, s megint minden szép vágyink mellett is porba gázol.

Ha mindent nem dicsérek hazámban, abból foly: mert hazámhoz nem oly gyenge kötelék csatol, mint valaha Venus fiát Psychéhez – a világosság híja. – Ha anyaföldünk mocsárit, kopárságait említem s nem dicsérem: hazaszeretettől ered; mert inkább viruló kerteket kívánnék ott szemlélni, hol ma vadkacsa s vadlúd vagy homok és por. – Ha előítéleteket megtámadni, balvélekedéseket gyengíteni, oszlatni s a tudatlanság sokszori büszke szavát nevetséges hanggá iparkodom változtatni: hazaszeretettől cselekszem; mert sohasem hihetem, hogy előítélet, balvélekedés s tudatlanság alapja lehessen egy nemzet előmenetelének s boldogságának.

Előre el vagyok készülve a rossz hazafi nevezetre; mert átáljában mindent nem dicsértem s mindent felhőkgig nem emeltem. Sok tán azt fogja mondani: „Ocsmányolja hazáját.”

Két gazda közül ki cselekszik józanabbul: az-e, ki magára s másokra fogja, hogy egész határja legjobb búzaföld, s így vakságában földi legnagyobb részét javítás nélkül hagyja; vagy az, ki magában így szól: Része birtokomnak jó karban áll, részét víz bírja, becstelen fák vagy bozót fedi, része pedig sovány, homokos föld, s így árkokat kell vonnom, irtanom, ültetnem sat

„Nevetségessé teszi hazáját – ezt is fogja néhány pengetni – mert némely rajzimban tulajdon rútmokra fognak ismerni.

Ezek ne gondolják: hogy ők teszik s alkotják a hazát, s ne tolják azt, ami egyedül s egyenesen őket illeti, a hazára.

Semmi sem áll csendesen a világon, még a napsisztémák is mozognak – tehát csak Magyarország álljon s vesztegeljen mozdulatlan? Nem nevetséges törekedés-e ez? Vagy azt gondoljuk: hogy a Lajtától Feketetőig, s Beszkéd bérceitől Drávaig fekvő, csak 4000 négyszegmértöldnyi tartomány az univerzum közepe – mely körül milliárd világok forognak? Istenért! Nyissuk fel szemünket, vegyük hasznát eszünknek. Minekünk is mozdulnunk kell, akár akarjuk, akár nem, s nehogy hátrafelé nyomattassunk, lépünk inkább előre!

Munkám tartalmából ki-ki azt fogja látni: hogy a végsőségeket s túlságokat gyűlölöm s békítés barátja vagyok, szeretném a számos felekezetet egyesíteni, s inkább a lehető jót akarom elérni középúton, mint a képzelt jót, melyet tán csak másvilágon lelendünk fel, levegőúton. Nem nézek én, megvallom, annyit hátra, mint sok hazámfia, hanem inkább előre; nincs annyi gondom tudni: valaha mik voltunk, de inkább átnézni: idővel mik lehetünk s mik leendünk. A

Molti immaginano che l'amor patrio assomigli a Cupido con gli occhi bendati. In questo modo, finché una benda spessa ne circonda la fronte, non potranno vedere l'arretratezza e gli errori; ma, una volta che caduta la benda, ogni illusione svanirà improvvisamente. Secondo il mio credo, il vero amor patrio non è l'amore cieco bensì sostanza di una passione più duratura e più nobile e, per questo, non è soggetto a fasi mutevoli, come quel sentimento magico, eppure poco perfetto, che evoca soltanto la nostra miseria nel momento in cui ci innalza, per un breve momento, al livello di semidivinità per poi calpestarci nella polvere, malgrado i nostri desideri più belli.

Se non lodo perennemente ogni cosa nel mio paese è perché il filo che mi lega alla patria non è così debole, come quello che tempo fa legava il figlio di Venere a Psiche – vale a dire la mancanza di luce. – Se nomino le paludi e le zone aride della nostra madre terra senza lodarle, ciò deriva dall'amor patrio; preferirei contemplare giardini floridi là, dove oggi regnano anatre e oche selvatiche o sabbia e polvere. – Se mi adopero per attaccare i pregiudizi, per indebolire ed eliminare i malintesi, per mutare in voce ridicola la parola di frequente orgogliosa dell'ignoranza: lo faccio per amor patrio; io non potrò mai credere che il pregiudizio, l'opinione sinistra e l'ignoranza costituiscano le basi del progresso e della felicità di una nazione.

Mi sono preparato in anticipo alla nomea di cattivo patriota; perché in generale non ho approvato tutto e non ho innalzato tutto fino al cielo. Molti forse diranno: “è un denigratore della sua patria”.

Chi tra due padroni agisce meglio? Quello che convince sé stesso e gli altri che i suoi campi di grano sono i migliori e perciò, nella propria cecità, lascia la maggior parte delle sue terre senza miglioramenti; oppure l'altro che pensa tra sé: “una parte della mia proprietà sta in buone condizioni, un'altra è coperta d'acqua, dove crescono alberi senza valore o cespugli, il resto, invece, è terra magra, sabbiosa. Dovrò perciò scavarci delle fosse, dovrò disboscarsela, dovrò seminarci ecc.”

“Rende ridicola la patria” – declameranno certe persone – perché in alcuni dei miei progetti riconosceranno il loro proprio squallore. Non pensino questi d'esser loro quelli che fanno e costruiscono la patria, non la incolpino di qualcosa che riguarda soltanto e direttamente loro.

Non c'è nulla di statico in questo mondo, persino i sistemi solari si muovono – dunque, perché allora l'Ungheria dev'essere l'unica a restare ferma, senza muoversi, sprecando il suo tempo? Non è forse un'aspirazione ridicola, questa? O pensiamo magari che la regione di 4000 miglia quadrate, estesa tra il fiume Lakta e il lago Fekete e dalle cime di Beszkéd fino al fiume, stia al centro dell'universo e che miliardi di mondi le girino intorno? Per l'amor di Dio! ma vogliamo aprire gli occhi e usare il nostro cervello? Dobbiamo muoverci anche noi, volenti o nolenti, e, per non fare passi indietro, è meglio avanzare.

múlt elesett hatalmunkból, a jövendőnek urai vagyunk. Ne bajlódjunk azért hiábavaló reminiscentiákkal, de bírjuk inkább elszánt hazafiságunk s hív egyesülésünk által drága anyaföldünket szebb virradásra. Sokan azt gondolják: Magyarország – volt; – én azt szeretem hinni: lesz!

1830

Dal contenuto del mio lavoro si potrà dedurre che odio gli estremismi e gli eccessi, ma sono amico della pace, vorrei unificare le numerose confessioni religiose e preferisco ottenere il meglio attraverso una sicura via di mezzo, piuttosto che costruendo castelli in aria, nell'immaginazione, che si raggiungerà forse all'altro mondo. Confesso che non sono uno che guarda tanto indietro, come fanno numerosi miei compatrioti, io preferisco guardare avanti. Non bado a sapere "cosa eravamo una volta", miro piuttosto a quello "che possiamo essere e quel che diventeremo col passare del tempo".

Il *Passato* non è più in nostro potere, noi siamo padroni del *Futuro*. Non creiamoci, perciò, problemi a causa d'inutili reminiscenze ma facciamo sì, mediante il nostro patriottismo risoluto e la nostra leale unità, che la nostra preziosa madre terra si risvegli ad un'alba migliore. Molti credono che "l'Ungheria – c'era; io voglio credere: l'Ungheria ci sarà!"

1830